

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/V/KBO/2022/483

BETREFT: De aanwezigheid van een persoon met een politiek mandaat tijdens een schooluitstap.

1. PROCEDURE

1.1. Ontvangst: 24 oktober 2022.

1.2. Vraagsteller

Dhr. (X), ouder van een leerling.

1.3. Verwerende partij

- Schoolbestuur: VZW (Y);
- School: (Z).

1.4. CZB

Op 24 oktober 2022 ontvangt het secretariaat van de Commissie een e-mailbericht van de vraagsteller waarbij wordt verzocht zijn vraag formeel voor advies voor te leggen aan de Commissie.

Bij e-mail van 25 oktober 2022 wordt de verwerende partij op de hoogte gesteld van de vraag, gewezen op de mogelijkheid om een verweerschrift in te dienen, en uitgenodigd voor de zitting van 10 november 2022.

Bij e-mail van 25 oktober 2022 wordt de vraagsteller uitgenodigd voor de zitting.

Bij e-mail van 7 november 2022 dient de verwerende partij een verweerschrift in. Het verweer wordt door het secretariaat van de Commissie op diezelfde dag aan de vraagsteller bezorgd per e-mail.

2. INHOUD van de VRAAG

De vraag die aan de Commissie is voorgelegd, wordt door de vraagsteller als volgt omschreven:
“Binnen het onderwijspakket van één van mijn kinderen (lagere school) wordt er door de school een bezoek aan de gemeente georganiseerd. Bij dit bezoek voorzien zij de aanwezigheid van de burgemeester. Binnen de richtlijnen van het onderwijs lees ik dat aan activiteiten geen personen binnen hun politiek mandaat mogen deelnemen. Dit lijkt me ook logisch.

Kan u duidelijkheid bezorgen of de school dergelijke aanwezigheid van een persoon met een politiek mandaat mag inplannen, of dat dit inderdaad binnen de richtlijnen van het onderwijs niet is toegestaan. Mij lijkt het perfect mogelijk om dit bezoek te organiseren zonder de aanwezigheid van politieke mandatarissen.

De directrice is zelf ook politiek gelinkt aan de partij van de burgemeester.”

3. INHOUD van het VERWEER

De verwerende partij stelt dat er in het verzoekschrift/vraag geen enkele omschrijving wordt gegeven van de geschonden geachte regelgeving rond politieke activiteiten/propaganda die in een school of door een school niet georganiseerd mogen worden.

De verzoekende partij beperkt zich louter tot het weergeven van het in vraag stellen van een klasuitstap naar het gemeentehuis waar een mogelijke ontmoeting is met een politiek mandataris, *in casu* de burgemeester.

De klasuitstap die de verzoekende partij in vraag stelt is een uitstap die de juf (met de kinderen van het derde leerjaar) vorig jaar (juni 2022) organiseerde en regelde met als doel om de leerlingen te leren wat men zoal doet op een gemeentehuis. Het gaat dus louter om een educatieve uitstap zonder dat er enige politieke achtergrondinformatie rond partijen, ideologieën en andere zaken worden aangekaart. Deze uitstap kadert in de lessen geschiedenis, wereldoriëntatie en het bijbrengen van burgerzin. Kinderen groeien nu eenmaal op in een maatschappelijke realiteit en actualiteit. Het is van belang dat ze alle facetten ervan leren kennen. In de e-mail van de school naar de verzoeker op 19/06/2022 wordt de klasuitstap gekaderd binnen de leerplannen.

Vorig jaar tijdens de klasuitstap naar het gemeentehuis was de burgemeester evenwel niet aanwezig, dit op uitdrukkelijke vraag van de verzoekende partij. De school heeft aldus toen al gevolg gegeven aan de bezorgdheid van de verzoekende partij en bijgevolg geen overtreding begaan.

Op vraag van de verzoeker om verduidelijking in verband met de uitstap en toekomstige uitstappen werd er door de school geantwoord. (zie e-mail van 17/10/2022)

De school heeft aldus steeds haar politiek neutraal karakter bewaard.

4. ZITTING COMMISSIE

4.1. Datum en uur: 10 november 2022 (om 13.00 uur)

4.2. Kamer

Kamer bevoegd voor het basisonderwijs.

4.3. Commissieleden

De Commissie is in overeenstemming met artikel VII.2 Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs en de ministeriële besluiten van 14 juli 2015 en 21 mei 2019 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Bengt Verbeeck, voorzitter;

Ivo Van Genechten, Walter Andries, Luc Faes en Paul De Cock, leden.

4.4. Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

- Dhr. (X), vraagsteller.

4.5. Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld betreffende bevoegdheid en advies.

5. ADVIES VAN DE COMMISSIE

5.1. Regelgeving

** Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs*

Art. VII.5. De Commissie beslist over de gegrondheid van klachten van belanghebbenden inzake:

1° ...;

2° de bepalingen van artikel 51 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, van artikel 7 tot en met artikel 10 van de codificatie betreffende het secundair onderwijs, van artikel 14bis van het decreet van 1 december 1998 betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding, van artikel II.48 tot en met II.52 van deze codificatie en van artikelen 120 tot en met 125 van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs;

3° ...

...

Art. VII.6. De Commissie kan vragen van belanghebbenden behandelen over de aangelegenheden bedoeld in artikel VII.5, eerste lid.

** Decreet basisonderwijs van 25 februari 1997*

Art. 51.

§ 2. Er mag in de school geen politieke propaganda gevoerd worden en er mogen geen politieke activiteiten worden georganiseerd.

§ 2bis. In afwijking van § 2 kunnen politieke activiteiten in de school worden toegelaten buiten de periodes waarin er schoolactiviteiten zijn en buiten de periode van 90 dagen voorafgaand aan een verkiezing. Personeelsleden en leerlingen worden niet gevraagd of aangezet om aan deze activiteiten deel te nemen. Het schoolbestuur kan niet betrokken worden bij de organisatie van een politieke activiteit en houdt rekening met het beginsel van gelijke behandeling bij de toepassing van deze bepaling.

Onder politieke activiteiten wordt hier verstaan alle activiteiten die worden georganiseerd door politieke partijen of politieke mandatarissen van politieke partijen, waarvan de standpunten en gedragingen niet in strijd zijn met het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

** Omzendbrief BaO 2002/3 van 21 februari 2002 betreffende zorgvuldig bestuur in het basisonderwijs.*

5.2. Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij, rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving, bevoegd is.

5.3. Advies

5.3.1. Algemene principes

Politieke propaganda en politieke activiteiten in een school zijn verboden.

Op dat decretaal verbod van politieke propaganda en activiteiten werd met het decreet van 1 juli 2011 betreffende het onderwijs XXI in een afwijking voorzien. Sinds 1 september 2011 zijn politieke activiteiten in de school toegelaten buiten de periodes waarin er schoolactiviteiten zijn en buiten de periode van 90 dagen voorafgaand aan een verkiezing. Onder politieke

activiteiten wordt verstaan alle activiteiten die worden georganiseerd door politieke partijen of politieke mandatarissen van politieke partijen, waarvan de standpunten en gedragingen niet in strijd zijn met het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

De versoepeling van het verbod geldt dus enkel ten aanzien van politieke activiteiten die in een school plaatsvinden buiten de periodes van de schoolactiviteiten en buiten de periode van 90 dagen voorafgaand aan de verkiezingen.

De Commissie Zorgvuldig Bestuur stelt vast dat het principe dat politieke propaganda en politieke activiteiten in een school niet toegelaten zijn, gehandhaafd blijft. De wetgever heeft een breed verbod op het oog gehad omdat het de bedoeling is dat het onderwijs in alle gevallen neutraal zou zijn ten aanzien van elke politieke activiteit. Ook een activiteit die geen politieke inhoud heeft, kan door de context waarin die wordt georganiseerd, moeten worden beschouwd als promotie voor een bepaalde politieke strekking of partij en dus als verboden politieke propaganda. Het breed verbod op politieke activiteiten geldt ten aanzien van het schoolbestuur en de verschillende instanties binnen de school. Politieke propaganda en politieke activiteiten in de onderwijsinstellingen tijdens de schooluren, door welke persoon of instantie dan ook en ongeacht voor wie bestemd, zijn verboden. Leerlingen, ouders en personeel kunnen niet via de school benaderd worden met informatie of gadgets die als propaganda voor of tegen een politieke partij moeten worden beschouwd.

5.3.2. Toepassing

De vraag heeft betrekking op een schooluitstap naar het gemeentehuis voor leerlingen van het derde leerjaar, waaraan de zoon van de vraagsteller deelnam. Volgens de vraagsteller was dit geen politiek neutrale uitstap daar gepland was dat de burgemeester aanwezig zou zijn. Ter zitting wordt verduidelijkt dat de burgemeester – mede door de bezorgdheden die de vraagsteller reeds aan de school had geuit – uiteindelijk niet aanwezig was bij het klasbezoek. Mede vanuit het oogpunt van eventuele nieuwe uitstappen in het lopende schooljaar, wenst de vraagsteller de vraag of het toelaatbaar is dat een persoon met een politiek mandaat aanwezig is tijdens een schooluitstap, in haar principiële vorm voor advies aan de Commissie voor te leggen. Volgens de vraagsteller is de aanwezigheid van de burgemeester – zijnde een persoon met een politieke functie – een inbreuk op het decretaal verbod op politieke propaganda en politieke activiteiten.

Zoals de verwerende partij het voorstelt, lijdt het voor de Commissie geen twijfel dat het bezoek aan het gemeentehuis kan worden gekaderd binnen het leerprogramma en aansluit bij de eindtermen. De Commissie heeft reeds herhaaldelijk overwogen dat een kennismaking met de werking van de democratie en met de fundamentele waarden en rechten die aan een democratische samenleving ten grondslag liggen, een belangrijk onderdeel vormen van de eindtermen voor het basis- en secundair onderwijs, en dat de concrete invulling van de eindtermen tot de autonomie van de school behoort en de school zelf bepaalt hoe en met welke activiteiten ze de eindtermen nastreeft. De school dient binnen haar autonomie wel rekening te houden met het decretaal verbod op politieke propaganda. (zie o.a. CZB/V/KBO/2004/73; CZB/KL/KSO/2013/337; CZB/V/KSO/2014/346, CZB/KL/KSO/2015/368; CZB/KL/KSO/2016/375 en CZB/V/KSO/2018/405). De leerlingen mogen tijdens de schooluitstap dus niet benaderd worden met informatie die als propaganda voor een politieke partij zou kunnen worden gekwalificeerd.

Voor wat betreft de klasuitstap naar het gemeentehuis die effectief heeft plaatsgevonden, stelt de Commissie vast dat het dossier geenszins elementen bevat die wijzen op een mogelijke overtreding van het decretaal verbod op politieke propaganda. Zoals reeds vermeld, was de

burgemeester niet aanwezig in het gemeentehuis op de dag van de uitstap. Er blijkt verder ook nergens uit dat de klasuitstap zou zijn aangegrepen om op enige wijze naar de leerlingen toe, voorzover al zou kunnen worden aangenomen dat die daar gelet op hun 8-jarige leeftijd vatbaar voor zijn, een politiek standpunt te formuleren of een oordeel uit te spreken met betrekking tot een welbepaalde politieke partij.

De vraag in haar algemeenheid benaderend, overweegt de Commissie het volgende. De aanwezigheid van een politiek mandataris bij een schooluitstap houdt voor de Commissie op zich geen overtreding in van het verbod op politieke propaganda, wanneer deze persoon daarbij optreedt vanuit een bestuursfunctie. Aldus ziet de Commissie in beginsel geen bezwaar dat bij een klasbezoek aan het gemeentehuis, waarbij eventueel de taken aan bod komen die daar worden uitgeoefend door de burgemeester, deze laatste aanwezig is in zijn functie als bestuurder van de gemeente. De burgemeester treedt dan als zodanig niet op als lid van een politieke partij, maar wel in de uitoefening van zijn ambt.

Evident wordt hierbij aangenomen dat de burgemeester tijdens de schooluitstap op geen enkel moment uit zijn rol van bestuurder valt, in die zin dat hij van de gelegenheid zou gebruik maken om op enige wijze alsnog een politieke visie kenbaar te maken.

De Commissie brengt tot slot in rekening dat de vraag betrekking heeft op een activiteit die niet plaatsvindt in de schoolgebouwen, maar wel op de locatie waar de betrokken mandataris zijn functie uitoefent.

5.3.3. De Commissie komt tot volgend advies:

De aanwezigheid bij een schoolbezoek aan het gemeentehuis van een politieke mandataris in zijn functie van bestuurder, houdt geen politieke propaganda in.

Brussel, 10 november 2022

Frederik Stevens
Waarnemend Secretaris

Bengt Verbeeck
Voorzitter